

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสถานภาพทางการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษา และโรงเรียนในเขตอำเภอเมือง จังหวัดระยอง โดยศึกษาค้นคว้าข้อมูลสถานภาพทางการศึกษาของแต่ละโรงเรียน และเปรียบเทียบตัวแปรที่สำคัญบางตัว การวิจัยนี้ใช้ตัวแปรเป็นตัวพิจารณาที่กำหนดสถานภาพทางการศึกษา ซึ่งแสดงให้เห็นถึงความเจริญก้าวหน้าของโรงเรียนในเชิงการศึกษา กลุ่มประชากรในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ โรงเรียนในสังกัดคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ กระทรวงศึกษาธิการ ปีการศึกษา 2524 ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดระยอง ซึ่งเป็นโรงเรียนประถมศึกษาที่มีชั้นเรียนประถมศึกษาปีที่ 1 ถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ครบทุกชั้นเรียน จำนวน 45 โรงเรียน เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสำรวจโรงเรียนที่ดัดแปลงมาจากแบบสำรวจโรงเรียนของ วิวัฒน์ ปานชุ่มจิตร และ ประสิทธิ์ หงษ์เรืองพันธ์ ซึ่งได้สร้างไว้ หลังจากนั้นได้วิเคราะห์ข้อมูลโดยคำนวณหาค่าดัชนีเชิงเดียวซึ่งเป็นอัตราส่วนของตัวแปรต่อจำนวนนักเรียนทั้งหมดของโรงเรียน แล้วคำนวณหาค่ามัธยัมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของดัชนีเชิงเดียวด้วยวิธีของเพียร์สัน คำนวณหาค่ามาตรฐานของดัชนีเชิงเดียวแต่ละตัว เพื่อนำไปคำนวณเป็นดัชนีประกอบแตงดวงน้ำหนักและเปลี่ยนเป็นค่าดัชนีบ่งชี้สถานภาพทางการประถมศึกษาของแต่ละตัว และทำการเปรียบเทียบตัวแปรที่สำคัญบางตัวกับเกณฑ์มาตรฐานของโรงเรียน

ข้อค้นพบ

1. ดัชนีบ่งชี้สถานภาพทางการศึกษา

1.1 โรงเรียนประถมศึกษาในเขตอำเภอเมือง จังหวัดระยอง มีค่าดัชนีบ่งชี้สถานภาพทางการศึกษาระหว่าง 55.323 ถึง 209.885

1.2 โรงเรียนที่มีค่าดัชนีบ่งชี้สถานภาพทางการประถมศึกษาสูงกว่า 100 ขึ้นไป มี 20 โรงเรียนจาก 45 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 44.44 ของโรงเรียนประถมศึกษาในเขตอำเภอเมือง จังหวัดระยอง ได้แก่โรงเรียนวัดศรีมิตร โรงเรียนบ้านชะอึก โรงเรียนวัดหนองสนม โรงเรียนวัดเขาโปลัด โรงเรียนวัดเกาะกลอย โรงเรียนบ้านเขาไม้ โรงเรียนวัดโชคหิน โรงเรียนวัดตากวน โรงเรียนบ้านหนองแรม โรงเรียนบ้านก้นหนอง โรงเรียนวัดตะพงใน โรงเรียนบ้านชากลาว โรงเรียนวัดปลวกแดง โรงเรียนสามัคคีราษฎร์ โรงเรียนวัดเทศบาลทอง โรงเรียนบ้านเขายายจุม โรงเรียนเกาะแก้วพิศดาร โรงเรียนวัดทรงหงส์ และโรงเรียนบ้านสมานมิตร

1.3 โรงเรียนที่มีค่าดัชนีบ่งชี้สถานภาพทางการประถมศึกษาระหว่าง 80 - 100 มี 13 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 28.88 ของโรงเรียนในเขตอำเภอเมือง จังหวัดระยอง ได้แก่ โรงเรียนบ้านเขาตะเกราทอง โรงเรียนวัดบ้านแดง โรงเรียนวัดนาตาขวัญ โรงเรียนบ้านหนองจอก โรงเรียนวัดหับมา โรงเรียนวัดกรอกยายชา โรงเรียนบ้านชากลูกเหล็ก โรงเรียนวัดมาบชูดุ โรงเรียนบ้านเนินเสาธง โรงเรียนวัดช้างชน โรงเรียนวัดท่าเรือ โรงเรียนวัดโนไทร และโรงเรียนบ้านยายจัน

1.4 โรงเรียนที่มีค่าดัชนีบ่งชี้สถานภาพทางการประถมศึกษาต่ำกว่า 80 ลงมา มี 12 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 26.66 ของโรงเรียนในเขตอำเภอเมือง จังหวัดระยอง ได้แก่ โรงเรียนวัดบ้านดอน โรงเรียนอนุบาลระยอง โรงเรียนวัดน้ำคอก โรงเรียนวัดเนินระ โรงเรียนบ้านมาบตาพุด โรงเรียนวัดห้วยโป่ง โรงเรียนวัดยายคา โรงเรียนวัดเกตุรา โรงเรียนวัดตะพงนอก โรงเรียนวัดตะเคียนทอง โรงเรียนบ้านสำนักทอง และโรงเรียนวัดกลางบน

2. ขนาดของบริเวณโรงเรียน มีขนาดตั้งแต่ 4 ไร่ ถึง 40 ไร่ โรงเรียนที่มีขนาดของบริเวณโรงเรียนใหญ่ที่สุด คือโรงเรียนวัดกรอกยายชา โรงเรียนที่มีขนาดของบริเวณเล็กที่สุดคือ โรงเรียนวัดเกาะกลอย โรงเรียนวัดตากวน โรงเรียนบ้านหนองแรม และโรงเรียนวัดเขาปลากั้ง โรงเรียนที่มีขนาดโรงเรียนมากกว่า 30 ไร่ มี 5 โรงเรียน ขนาด 20 - 30 ไร่ มี 2 โรงเรียน และน้อยกว่า 20 ไร่ มี 38 โรงเรียน

3. จำนวนนักเรียนต่อครู 1 คน มีค่าระหว่าง 9.9 ถึง 24.4 จำนวนนักเรียนน้อยที่สุดต่อครู 1 คน คือโรงเรียนสามัคคีราษฎร์ และมากที่สุดต่อครู 1 คน คือโรงเรียนวัดเกตุรา ตามเกณฑ์มาตรฐานของโรงเรียนประถมศึกษาที่กำหนดจำนวนนักเรียน 25 คนต่อครู 1 คน นั้นปรากฏว่า โรงเรียนประถมศึกษาในเขตอำเภอเมือง จังหวัดระยองทั้งหมด มีจำนวนนักเรียนต่อครู 1 คน ต่ำกว่าเกณฑ์

4. ห้องสมุด โรงเรียนที่มีห้องสมุด มี 39 โรงเรียน ส่วนอีก 6 โรงเรียนยังไม่มีห้องสมุด ได้แก่ โรงเรียนบ้านเขาตะเคราทอง โรงเรียนบ้านหนองจอก โรงเรียนบ้านเขาวังม่วน โรงเรียนวัดเกาะกลอย โรงเรียนบ้านเขาไผ่ และโรงเรียนบ้านเนินเสาธง

จำนวนหนังสือในห้องสมุดมากที่สุดต่อนักเรียน 1 คน คือโรงเรียนวัดตากวน โรงเรียนที่มีหนังสือมากกว่า 3 เล่ม ต่อนักเรียน 1 คน มี 13 โรงเรียน ส่วนอีก 32 โรงเรียน มีน้อยกว่า 3 เล่ม ต่อนักเรียน 1 คน

5. โรงอาหาร โรงเรียนที่ยังไม่มีโรงอาหารมี 6 โรงเรียน ส่วนอีก 39 โรงเรียนนั้นมีโรงอาหาร โรงเรียนที่มีพื้นที่โรงอาหารมากที่สุดคือโรงเรียนบ้านมาบตาพุด รองลงมาคือ โรงเรียนบ้านเขาตะเคราทอง โรงเรียนวัดทับมา เป็นต้น

6. โรงฝึกงาน โรงเรียนที่มีโรงฝึกงานมี 14 โรงเรียน ส่วนอีก 31 โรงเรียนไม่มีโรงฝึกงาน โรงเรียนที่มีพื้นที่โรงฝึกงานมากที่สุดคือ โรงเรียนบ้านเขายายชุม น้อยที่สุดคือโรงเรียนวัดเกตุรา

7. ส้วมของนักเรียน โรงเรียนที่มีส้วมของนักเรียนมากที่สุดคือโรงเรียนอนุบาลระยอง ซึ่งมีส้วมทั้งหมด 38 ที่ โรงเรียนที่มีส้วมน้อยที่สุดคือโรงเรียนวัดเกาะกลอย มีเพียง 2 ที่ โรงเรียนที่ใช้ส้วมรวมโดยไม่แบ่งเป็นส้วมชายและหญิงมี 16 โรงเรียน นอกนั้นอีก 29 โรงเรียน แบ่งเป็นส้วมชายและหญิง โรงเรียนที่แบ่งเป็นส้วมชายและหญิงนี้มีเพียง 4 โรงเรียนที่จัดส้วมให้นักเรียนได้ตามเกณฑ์มาตรฐานกระทรวงศึกษาธิการ คือโรงเรียนวัดศรีมิตร โรงเรียนวัดห้วยโป่ง โรงเรียนบ้านซากลูกหญ้า และโรงเรียนบ้านเนินเสาธง

8. คุณวุฒิของครู ครูส่วนใหญ่ได้รับการศึกษาในระดับอนุปริญญาทางการศึกษาหรือเทียบเท่า รองลงมาคือวุฒิปริญญาทางการศึกษา วุฒิปริญญาตรีทางการศึกษาหรือเทียบเท่า และครูที่ไม่มีวุฒิทางการศึกษา

ทางด้านวุฒิทางการศึกษาของครูทั้งหมดที่ทำการสอนในเขตอำเภอเมือง จังหวัดระยองนั้น มีครูที่มีวุฒิทางการศึกษาคิดเป็นร้อยละ 93.20 ของครูทั้งหมด ส่วนที่เหลือร้อยละ 6.79 ของครูทั้งหมดไม่มีวุฒิทางการศึกษา

อภิปรายผล

1. คำนวณบ่งชี้สถานภาพทางการศึกษา โรงเรียนที่มีค่านับชี้สถานภาพทางการศึกษาสูงที่สุด คือ โรงเรียนเกาะแก้วพิศดาร ซึ่งมีค่าเท่ากับ 209.885 และมีนักเรียน 82 คน โรงเรียนที่มีค่านับชี้สถานภาพทางการศึกษาค่ำที่สุดคือโรงเรียนวัดเกตุรา ซึ่งมีค่าเท่ากับ 55.323 และมีนักเรียน 1,003 คน คำนวณบ่งชี้สถานภาพทางการศึกษาของโรงเรียนที่มีนักเรียนน้อย ส่วนมากจะมีค่าค่านับชี้สถานภาพทางการศึกษาสูงกว่าโรงเรียนที่มีมากกว่า ทั้งนี้ เป็นเพราะว่า คำนวณเชิงเดียวของโรงเรียนที่มีนักเรียนน้อย มีความมากกว่าค่านับเชิงเดียวของโรงเรียนที่มีนักเรียนมากกว่า ซึ่งตัวแปรแต่ละตัวของโรงเรียนต่าง ๆ อาจจะมีปริมาณไม่ต่างกันมากนัก แต่ค่าของค่านับเชิงเดียวของโรงเรียนที่มีนักเรียนน้อยย่อมมากกว่าโรงเรียนที่มีนักเรียนมากกว่าซึ่งทำให้โรงเรียนที่มีนักเรียนน้อยมีค่าค่านับชี้สถานภาพทางการศึกษาสูงกว่าโรงเรียนที่มีนักเรียนมากกว่า นักเรียนที่เรียนในโรงเรียนเล็กย่อมได้เปรียบที่ครูสามารถดูแลได้ทั่วถึง นักเรียนสามารถใช้บริการของสิ่งต่าง ๆ ของโรงเรียนได้ทั่วถึง แม้โรงเรียนใหญ่ ๆ จะมีค่าตัวแปรต่าง ๆ มากกว่าก็ตาม แต่ค่านับชี้สถานภาพทางการศึกษามีค่าต่ำกว่า

มีเพียงโรงเรียนเดียวคือ โรงเรียนเกาะแก้วพิศดารที่มีค่านับชี้สถานภาพทางการศึกษาสูงกว่า 200 ซึ่งผิดปกติเพราะสูงกว่ามาตรฐานที่ได้แปลงแล้ว คือควรมีค่าระหว่าง 0 ถึง 200 เท่านั้น ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะโรงเรียนมีนักเรียนน้อยมาก แต่มีค่าของตัวแปรต่าง ๆ ที่นำมาพิจารณาในการคำนวณค่าค่านับชี้สถานภาพทางการศึกษามากเมื่อเทียบกับจำนวนนักเรียนที่มีอยู่ ทำให้ค่าสัมบูรณ์ของค่านับประกอบตั้งถ่วงน้ำหนัก (P.O.I.) ของโรงเรียนนี้มีค่ามากกว่าค่าสัมบูรณ์ของโรงเรียนที่สมมุติใช้ตัวแปรต่าง ๆ มีค่าเป็น 0 จึงเป็น

เหตุให้โรงเรียนเกาะแก้วพิศดารมีค่าดัชนีบ่งชี้สถานภาพทางการศึกษาสูงกว่ามาตรฐาน
กิ่งกลาว

2. ขนาดของบริเวณโรงเรียนมีขนาดตั้งแต่ 4 ไร่ ถึง 40 ไร่ ถ้าเปรียบเทียบกับ
หลักการสถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์ประยุกต์แห่งประเทศไทย มีโรงเรียนที่มีขนาดเล็กกว่า
หลักการ คือ โรงเรียนวัดบ้านคอน โรงเรียนอนุบาลระยอง โรงเรียนบ้านมาบตาพุด
โรงเรียนวัดตะพงนอก โรงเรียนวัดเกตุรา และโรงเรียนบ้านสำนักทอง ซึ่งมีนักเรียนค่อนข้าง
แออัด ควรจะตองชยัขยายทอไป

3. จำนวนนักเรียนต่อครู 1 คน ปรากฏว่า โรงเรียนประถมศึกษาในเขตอำเภอ
เมือง จังหวัดระยอง ครู 1 คน รับผิดชอบนักเรียนน้อยกว่า 25 คน ซึ่งต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐาน
โรงเรียนประถมศึกษา ซึ่งแสดงว่าโรงเรียนประถมศึกษาในเขตอำเภอเมือง จังหวัดระยอง
มีครูประจำการจำนวนพอเพียงกับจำนวนนักเรียน ซึ่งสามารถที่จะรับนักเรียนเพิ่มขึ้นได้อีก

4. ห้องสมุด มี 39 โรงเรียนที่มีห้องสมุด ส่วนอีก 6 โรงเรียนไม่มีห้องสมุด
เนื่องจากหลักสูตรการเรียนการสอนปัจจุบันนี้ เน้นให้นักเรียนใคร่จึกค้นควาความรู้นอกเหนือ
จากตำราเรียน ดังนั้นห้องสมุดจึงมีความจำเป็นอย่างมากในการส่งเสริมการเรียนการสอน
จากการสำรวจพบว่า จำนวนหนังสือในห้องสมุดของโรงเรียนสวนมากไม่เพียงพอที่จะให้
นักเรียนใช้ค้นควาได้เต็มที่ ซึ่งจะเป็อุปสรรคใ้การเรียนการสอนไม่เป็ไปใ้คควยค้

5. ห้องเรียน มีจำนวนระหว่าง 6 ถึง 42 ห้องมีโรงเรียนที่มีห้องเรียน 6
ห้อง ซึ่งเท่ากับชั้นประถมละ 1 ห้องมี 18 โรงเรียน โรงเรียนที่มีห้องเรียนมากที่สุดคือ
อนุบาลระยอง มี 42 ห้อง เมื่อเทียบความจุของนักเรียนในแต่ละห้องแล้ว แต่ละโรงเรียน
ห้องเรียน 1 ห้อง ยังรับนักเรียนน้อยกว่า 45 คน ดังนั้นในแต่ละโรงเรียนยังสามารถรับ
นักเรียนเพิ่มขึ้นได้อีก

6. โรงอาหาร ยังมีโรงเรียนที่ไม่มีโรงอาหารอีก 6 โรงเรียน ซึ่งส่วนใหญ่
ใ้โรงอาหารชั่วคราว เทิง หรือซุมแทน ซึ่งทำใ้มีปัญหาใ้เรื่องสุขอักษณะ ความสะอาด
รวมทั้งจากการสำรวจพบว่า โรงเรียนตาง ๆ มีนักเรียนหน้าอาหารกลางวันจากบ้านมา
รับประทานที่โรงเรียน จึงควรใ้จรมการจึคสร้างที่รับประทานใ้เป็นสัคส่วนซึ้น

7. ส่วนของนักเรียน มีเพียง 4 โรงเรียนเท่านั้นที่จัดสอนไปตามเกณฑ์มาตรฐาน โรงเรียนส่วนใหญ่มีสอนนักเรียนไม่เพียงพอ ซึ่งมักจะเกิดปัญหาในเรื่องการไร้ห้องสอนของนักเรียน นอกจากนั้นห้องสอนของโรงเรียนต่าง ๆ ยังขาดในเรื่องของความสะอาด และอุปกรณ์ภายในห้องสอน

8. วุฒิกรรุ ส่วนใหญ่ในโรงเรียนประถมศึกษาได้รับการศึกษาในระดับอนุปริญาการศึกษา หรือเทียบเท่า รองลงมาคือ ระดับปริญาการศึกษา ประกาศนียบัตรทางการศึกษา หรือเทียบเท่า ซึ่งแสดงให้เห็นว่า ครูที่สอนในโรงเรียนประถมศึกษา ในอำเภอเมือง จังหวัดระยองนี้ มีวุฒิค่อนข้างสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐาน ซึ่งเสนอว่า ครูที่ทำการสอนในระดับประถมศึกษาควรมีวุฒิต่างน้อยประกาศนียบัตรทางการศึกษา หรือเทียบเท่า ซึ่งครูจะส่งผลให้มีประสิทธิภาพในการสอนของครูมากขึ้น นอกจากนี้มีครูเพียงส่วนน้อยที่ไม่มีวุฒิกรรุ ซึ่งเป็นครูที่รับราชการมานานแล้วขอเสนอแนะ

1. จากผลการวิเคราะห์หาค่าดัชนีบ่งชี้สถานภาพทางการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาพบว่า

1.1 โรงเรียนที่มีค่าดัชนีบ่งชี้สถานภาพทางการศึกษากว่า 80 ลงมา ซึ่งมีอยู่ 12 โรงเรียนนั้น เมื่อพิจารณาจากค่าดัชนีเชิงเดี่ยวของแต่ละโรงเรียนแล้วพบว่าโรงเรียนกลุ่มนี้ยังขาดแคลนเกี่ยวกับขนาดบริเวณโรงเรียน จำนวนหนังสือในห้องสมุด โรงฝึกงาน และส่วนของนักเรียน นอกจากนี้ครูที่ไม่มีวุฒิกรรุยังอยู่ในกลุ่มนี้เป็นส่วนมาก จึงควรที่จะจัดหาเพิ่มเติมในในสิ่งที่ขาดแคลนต่าง ๆ

1.2 โรงเรียนที่มีค่าดัชนีบ่งชี้สถานภาพทางการศึกษาสูงกว่า 100 ซึ่งมีอยู่ 20 โรงเรียนนั้น ก็พบว่ายังมีขาดแคลนทางด้านจำนวนหนังสือในห้องสมุด และส่วนของนักเรียนที่ไม่เพียงพอ ซึ่งควรที่จะจัดหาเพิ่มขึ้น นอกจากนี้โรงเรียนในกลุ่มนี้ควรที่จะสนับสนุนทางด้านประสิทธิภาพการเรียนการสอนเพิ่มขึ้น เพราะมีความพร้อมทางด้านอุปกรณ์การเรียนการสอนวัสดุ ครุภัณฑ์ของโรงเรียนที่มีอยู่มากเพียงพอแล้ว

2. จากการพิจารณาตัวแปร เปรียบเทียบกับเกณฑ์นั้น มีหลายอย่างที่โรงเรียนควรที่จะปรับปรุงเสียใหม่ให้เหมาะสมยิ่งขึ้น ได้แก่

2.1 ขนาดของบริเวณโรงเรียน มี 5 โรงเรียนที่มีขนาดของบริเวณน้อย ควรปรับปรุงหาทางขยายให้มากกว่านี้ คือ โรงเรียนวัดบ้านคอน โรงเรียนอนุบาลระยอง โรงเรียนมาบตาพุด โรงเรียนวัดตะพงนอก โรงเรียนวัดเกตุรา และโรงเรียนบ้านสำนักทอง นอกจากนี้เพื่อรับการขยายตัวทางด้านอุตสาหกรรมของจังหวัดระยอง ดังนั้นโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กจึงควรจัดหาทางขยายที่ดินให้กว้างขึ้น เตรียมสร้างอาคารเพิ่มขึ้นเพื่อรับนักเรียนที่อาจจะเพิ่มขึ้นได้ทันเวลาที่ จากการที่นักเรียนย้ายตามครอบครัวที่จะมาทำงานในแหล่งอุตสาหกรรมนี้ด้วย

2.2 ห้องสมุด โรงเรียนที่ยังไม่มีห้องสมุดควรที่จะสร้างเพิ่มขึ้น และแต่ละโรงเรียนควรจัดหาหนังสือต่าง ๆ ทั้งทางด้านวิชาการ และสารคดีให้เพิ่มมากยิ่งขึ้น เพราะโรงเรียนส่วนใหญ่มีหนังสือน้อยมาก

2.3 โรงฝึกงาน โรงเรียนที่ยังไม่มีโรงฝึกงาน ควรจะสร้างขึ้นพร้อมทั้งจัดหาอุปกรณ์ในโรงฝึกงานให้เพียงพอ ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญ และควรที่จะจัดให้มีหลักสูตรทางด้านอุตสาหกรรมเพิ่มขึ้น

2.4 ส่วนของนักเรียน โรงเรียนส่วนใหญ่ยังมีส่วนไม่เพียงพอกับจำนวนนักเรียน จึงควรที่จะจัดสร้างขึ้นให้เพียงพอ และโรงเรียนที่ยังไม่ได้มีการแยกส่วนชายหญิงเป็นสัดส่วน ควรจะแยกเสียให้เรียบร้อย